

OGLINDIREA SFINTEI TREIMI
ÎN CREAREA ȘI RĂSCUMPĂRAREA OMULUI:
FUNDAMENT PENTRU
ÎNȚELEGEREA LIBERTĂȚII ȘI
RESPONSABILITĂȚILOR UMANE

Conf. univ. dr. Samuel BÂLC

*Institutul Teologic Baptist, București, Romania &
Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus”,
București, Romania
samybalc@gmail.com*

Abstract: The reflection of the Holy Trinity in the creation and redemption of man: a foundation for understanding human freedom and responsibilities.

What is man? It is one of the most important questions, the biblical revelation gives the best answer. The study of human nature provides a special understanding of how God works. The way in which man is understood gives a certain nuance to the conception of his final destiny. Knowing the human nature is especially important due to the crisis present in man's self-understanding. It should be noted that man is capable of incredible achievements but nevertheless man is unable to control himself.

This article particularly highlights the fact that man is created by God in His image. This means that man should not be seen as a result of a random evolutionary process, but as the fruit of a conscious and planned act of God. Therefore, the rationale behind the existence of the human being consists in the intention of the Supreme Being. On the other hand, it must be remembered that the image of God in man is intrinsic. Man would not be man without Him. Only man is able to have a conscious personal relationship with the Creator and to respond to Him. Man can know God and understand what his Creator wants from him. The fact that man was created by an eternal God, highlights the fact that man also has an eternal future. Man is a social being, placed in society to function in relation to others. The value of man has been conferred on him by a higher source and this means that man is fully fulfilled only when he serves and loves that higher Being.

In the creation and redemption of man is reflected the Holy Trinity which provides support for the understanding of human freedom and responsibilities. Man has received his life from God and continues to experience and enjoy life because of God's care. Man has a unique place in creation, therefore he cannot limit his self-understanding only to his quality as a creature or to excuse his inappropriate behavior by blaming his instincts and impulses. Man is subject to precise limitations that arise from his nature. Man cannot know and do everything. This should give a certain note of humility to all our judgments.

Keywords: *Holy Trinity, creation, man, freedom, responsibility.*

Istoria creației începe prin cuvintele „Bereșit bara Elohim” – La început¹ Dumnezeu a creat², care constituie o sumară introducere la procesul de apariție a Universului și pământului și de pregătire a acestuia din urmă pentru crearea omului. Trebuie menționat că, în minunata lucrare a creației, Dumnezeu a acționat prin Cuvântul Său, iar în anumite cazuri – cum este cazul omului – El a acționat atât prin Cuvânt cât și prin implicare directă. Astfel, în creație se poate observa implicația Tatălui, Fiului și Duhului Sfânt. După cum remarca și Prof. Dr. Vasile Talpoș:

Succesiunea înțeleaptă și logică a apariției lucrurilor create evidențiază atât atotputernicia, cât și suveranitatea și înțelepciunea lui Dumnezeu. Iar în actul final se vede inundarea iubirii divine: Dumnezeu a creat toate lucrurile din dragoste pentru făptura mâinii Sale.³

---

1 Termenul „La început” se referă la începutul absolut, înaintea căruia nu este nimic decât eternitatea. Înainte de acest punct, nu a existat nimic din ceea ce este parte a universului material. Singurul care a existat înainte de acest punct a fost Dumnezeu – Creatorul – care este izvorul, suportul și scopul tuturor lucrurilor.

2 Termenul „a crea” este folosit în Scriptură în două sensuri: în sensul creației nemijlocite și în sensul creației mijlocite. Creația nemijlocită este acel act liber al Dumnezeului triunic prin care la început și pentru propria Sa glorie, fără a folosi materiale preexistente sau cauze secundare, a adus în ființă întregul univers. Creația mijlocită a fost deci actul liber al lui Dumnezeu în care întreaga trinitate a participat, implicând egalitatea dintre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt (a fost primul act al lui Dumnezeu ad extra). Creația mijlocită, pe de altă parte, cuprinde acele acte ale lui Dumnezeu care sunt de asemenea numite „creație”, dar care nu creează lucruri ex nihilo, ci modelează, adaptează, combină sau transformă materialele existente.

3 Vasile Talpoș, *Studiu introductiv în Legea, Istoria și poezia Vechiului Testament*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1999, p. 65.

Comparând creația nemijlocită și cea mijlocită, Hodge spunea: „Cea dintâi a fost instantanee, cea de a doua a fost treptată. Cea dintâi exclude ideea oricărei substanțe preexistente și a oricărei cooperări, cealaltă le admite și le implică pe amândouă.”⁴

Lucrarea creatoare a lui Dumnezeu joacă așadar un rol deosebit de important în creionarea imaginii biblice a lui Dumnezeu. Vasile cel Mare, vorbind despre lucrările trinitare în legătură cu crearea lumii, reține:

Tatăl este cauza inițiatoare a tot ce e creat, deoarece din iubirea Sa părintească și din voința Sa liberă creează totul; Fiul este cauza eficientă, fiindcă prin El vine la existență tot ce e creat; Duhul este cauza sfințitoare, pentru că prin El ajunge creația la desăvârșire.⁵

Deși un mare număr de referiri Vechi-Testamentale la actul creator este atribuit lui Dumnezeu, (de exemplu: Geneza 1:1; Psalmul 96:5; Isaia 37:16; 44:24; 45:12; Ieremia 10:11-12), creația este lucrarea Dumnezeului triunic. Deși în aparență, Tatăl are rolul mai prominent, El fiind sursa tuturor lucrurilor, Fiul este mijlocul sau agentul existenței tuturor lucrurilor.⁶

Una din referințele care evidențiază Sfânta Treime în actul creației, se găsește în Geneza 1:2, unde Dumnezeu spune: „Să facem om după chipul și asemănarea Noastră”. Aici pluralul se găsește atât la verb „să facem”, cât și la adjectivul posesiv „nostru”, „noastră”.

Învățătura cu privire la chipul lui Dumnezeu în om a fost considerată, de asemenea, o aluzie indirectă la Trinitate.⁷ În Geneza 2:24 bărbatul și femeia urmează să devină una „echad”, făcându-se referire la unirea a două entități separate. Este semnificativ faptul că același cuvânt este folosit și în legătură cu Dumnezeu în Shema: „Domnul Dumnezeu nostru este singurul „echad” Domn.”⁸ Și în Geneza 11:7 există un verb la plural „Haidem!” care poate constitui de asemenea o referință la Sfânta Treime.

4 Hodge, *Systematic Theology*, Vol. 1, Grand Rapids, Wm.B. Eerdmans Publishing co. 1952, p. 556.

5 Sf. Vasile cel Mare, citat preluat din: Mărtincă Isidor, *Dumnezeu Unul și Întreit*, București, Editura Universității din București, 1999, pp. 134-135.

6 Vezi Ioan 1:3; Evrei 1:10. În plus există texte care par să indice faptul că și Duhul lui Dumnezeu a fost activ la crearea lumii. Geneza 1:2; Iov 26:13; 33:4; Psalmul 104:30; Isaia 40:12-13. Totuși în câteva din aceste referiri este dificil de determinat dacă este vorba de Duhul Sfânt sau de faptul că Dumnezeu lucrează cu ajutorul suflării Lui, deoarece cuvântul „ruach” poate fi folosit în ambele cazuri.

7 Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu, parte bărbătească și parte femeiească i-a făcut. Geneza 1:27.

8 Deuteronomul 6:4.

Actul creării omului s-a bazat, ca urmare, pe planul deliberat al lui Dumnezeu. Cu toate că Dumnezeu numise bun tot ce a creat până în acel moment, fără om creația ar fi fost incompletă. Omul nu a fost însă produsul unui gând de ultimul moment, ci rezultatul unui plan deliberat al dumnezeirii.⁹

Cu privire la crearea omului, „După chipul și asemănarea lui Dumnezeu”, Teologia catolică este de părere că trebuie să se facă o distincție clară între „chipul” și „asemănarea” divină. „Chipul” este definit ca suma tuturor proprietăților naturale ale ființei, dintre care se poate cita: spiritualitatea, libertatea voinței și nemurirea sufletului. Prin „asemănare” ar trebui să se înțeleagă totalitatea darurilor supranaturale împărtășite de Dumnezeu creaturii umane și mai ales, neprihănirea inițială dăruită de Dumnezeu omului cu scopul de a-i domina pornirile necontrolate.

Teologia catolică este de părere că după cădere și din pricina ei, omul a păstrat chipul lui Dumnezeu, dar și-a pierdut asemănarea cu divinitatea. Aceasta ar fi cauza pentru care depravarea morală și senzualitatea ar fi marcat întreaga istorie.¹⁰

Teologia Lutherană, în înclinația ei de a accentua păcătoșenia umană și nevoia omului după mântuire, a preferat să vadă în „chipul lui Dumnezeu”, despre care vorbește Geneza, o identificare cu Dumnezeu în cunoaștere, neprihănire și sfințenia inițială pe care a avut-o omul și către care este acum întors prin lucrarea nașterii din nou.

Afirmația lor este deci că: „chipul” lui Dumnezeu a fost distrus din om, chiar dacă în parte, „cioburi” își mai pot face simțită prezența. Răscumpărarea și lucrarea Duhului Sfânt, urmărește să recâștige ceea ce a pierdut Adam, iar omul este readus astăzi în asemănarea desăvârșită cu Dumnezeu.¹¹

---

9 Augustin este primul care a depășit interpretarea Cristologică a creației omului din primul capitol al Genezei și a susținut că prototipul creației omului nu este Cuvântul invizibil, cum spunea Origen, sau Cuvântul vizibil cum susținea Irineu, ci Sfânta Treime. Augustin a ajuns la această concluzie pornind de la mărturisirea de credință din simbolul Quicumque, care nu comportă schema întreită din simbolul baptismal sau din simbolul niceno-constantinopolitan.

10 A Catholic Dictionary: articolele despre „Neprihănire”, „Căderea omului”, „Păcatul originar”, etc. Vezi de asemenea Dictionary of Dogmatic Theology de Pietro Parente, Antonio Piolanti și Salvatore Garofalo, Milwaukee, Bruce Publishing Co, 1952, articolele despre „Chipul divin”, „Păcatul originar” etc.

11 Henry E. Jacobs și A.W. Haas, *The Lutheran Encyclopedia*, New York, Charles Scribner's Sons, 1899, p. 241.

Teologii Reformați tind să facă o distincție între un sens general și un sens special pe care îl are expresia „chipul lui Dumnezeu”. În sensul larg, semnificația ar cuprinde: intelectul, natura morală și nemurirea; adică caracterul rațional al omului, moralitatea conștiinței și existența nesfârșită pe care o are sufletul.

Aceste trăsături ale ființei nu au fost pierdute în urma căderii. În sens restrâns „chipul lui Dumnezeu”, cuprinzând în esența sa: cunoașterea desăvârșită, neprihănirea totală și viața de calitate veșniciei, a fost pierdut în urma păcătuirii celor dintâi oameni.¹²

Se poate deci observa că diferențele dintre aceste concepții sunt mai degrabă legate de formularea adevărului, decât de esența lui însăși. Omul nu este așadar o emanație a lui Dumnezeu, un reziduu rămas de pe urma lucrării. El este opera creației divine. Această operă evidențiază felul în care s-a implicat Dumnezeu în atotputernicia Sa creatoare la fiecare stadiu al creației, cât și înzestrarea din partea lui Dumnezeu a lucrurilor create cu capacitatea de dezvoltare. Omul¹³, ca și „coroană a creațiunii” se deosebește de toate celelalte creaturi ale lui Dumnezeu și constituie punctul central al creației. După cum sublinia și Prof. Dr. Vasile Talpoș:

Prin toate acestea, omul se distinge ca o categorie cu totul aparte între creaturile lui Dumnezeu și cu totul unicat. Lucrul acesta reiese și din faptul că Creatorul are grijă, într-un mod deosebit, și de susținerea vieții omului într-un mediu special, în care să se poată bucura de părtășia cu Dumnezeu, să-și poată îndeplini cu bucurie mandatul încredințat și să se dezvolte spre desăvârșirea intenționată de Creatorul său.¹⁴

Învățătura despre crearea lumii de către Dumnezeu constituie așadar nu numai punctul de plecare, ci și punctul central în toată teologia creștină. După cum remarca și Bernhard Philibert: „Întreaga creație este un reflex întreit al Treimii”.¹⁵ Revelarea Tatălui în Hristos Isus prin opera Duhului Sfânt îl face astfel pe om părtăș vieții Treimice.

12 Louis Berkhof, *Reformed Dogmatics*, Grand Rapids, Mich, Eerdmans, 1932, I, pp. 101-199.

13 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 264-270.

14 Vasile Talpoș, *Studiu introductiv în Legea, Istoria și poezia Vechiului Testament*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1999, p. 66.

15 Der Dreieine, *Anfang und Sein, Die Struktur der Schopfung*, Christians Verlag, Stein am Rhein, Schweiz, 1971, pp. 21-24.

Tratând despre economia mântuirii, Irineu spunea că: „Fiul și Duhul Sfânt sunt *manus ambae Patris*, cele două mâini ale Tatălui cu care El nu numai că a creat lumea, ci continuă să săvârșească în ea lucrarea Sa mântuitoare”.¹⁶ Tertulian, la rândul său, spunea cam în aceeași perioadă: „*Pater, Filius et Spiritus Sanctus sunt sponsores salutis nostrae – Tătăl, Fiul și Duhul, Sfânt sunt garanții mântuirii noastre*”.¹⁷

Sfânta Treime este așadar misterul central al credinței creștine, pe ea întemeindu-se toată viața Bisericii, fapt evidențiat și de Conciliul Vatican al 2-lea:

Planul mântuirii decurge din izvorul iubirii, adică din caritatea lui Dumnezeu Tatăl care, fiind începutul fără de început, din care se naște Fiul și de la care porcede Duhul Sfânt prin Fiul, creându-ne în mod liber în nemărginita și îndurătoarea Sa bunătate și, mai mult, chemându-ne în mod gratuit la împărtășirea cu El în viața și în gloria Sa, și-a revărsat cu dărnicie bunătatea divină și nu încetează să o reverse, așa încât El, care este Creatorul a toate, să fie în cele din urmă „totul în toți” procurând în același timp gloria Sa și fericirea noastră.¹⁸

Prezentând lucrarea mântuitoare, în mod statornic comună, a celor trei ipostasuri dumnezeiești, Părinții Bisericii afirmă că ea pleacă de la Tatăl și ajunge la om prin Fiul în Duhul Sfânt, după care îl conduce iarăși pe om în Duhul prin Fiul la Tatăl. Acest ritm trinitar marchează toată istoria mântuirii, începând, mai ales, de la momentul central al acesteia, Întruparea Cuvântului. Lucrarea mântuirii umane, asemenea vieții Cuvântului întrupat, este așadar profund trinitară: este decisă de Tatăl, este săvârșită prin Fiul și este desăvârșită în Duhul Sfânt, Duhul adevărului și al harului.

Cu evenimentul decisiv al Întrupării Cuvântului lui Dumnezeu are loc un fapt nemaiauzit în istorie, un fapt cu totul nou, care nu numai că egalează epoca glorioasă a vechilor profeti, ci o depășește complet, împlinind-o. „*Verbum suum conceptum ab aeterno carne induit in tempore, volens ita Deus se manifestare hominibus – Cuvântul Său conceput din*

16 Sf. Irineu, *Contra ereziei lui Hermogen*, 45, 1. Textul este atribuit Sf. Irineu de F. Loofs, „*Theophilus von Antiochien Adversus Marcionem und die anderen theologischen Quellen bei Irinaeus*”, în *texte und Untersuchungen*, Leipzig, 1930, p. 41.

17 Q.S.F.Tertulianus, *De baptismo* 6, SChr 35, Cerf, Paris, 1952.

18 Conciliul Vatican 2, *Decretul despre activitatea misionară a Bisericii*, Ad Gentes, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 2000, p. 288.

veșnicie l-a îmbrăcat cu carne în timp, voind astfel Dumnezeu să se reveleze oamenilor”.¹⁹

Hristos este revelația definitivă și desăvârșită a misterului mântuirii și de aceea, a Dumnezeului Unic în Ființă și întreit în Persoane. „*Christus-revelationem complendo perficit ac testimonio divino confirmat. Cristos-împlinind revelația o desăvârșește și o întărește cu mărturia divină*”.²⁰

Chiar dacă și în Vechiul Testament Dumnezeu s-a revelat omului ca Părinte, abia prin Hristos și Duhul Sfânt, omul se poate adresa liber lui Dumnezeu și cu încredere de Fiu. De aceea, cărțile nou testamentare nici nu mai folosesc atât de abundent termenul de slugă pentru că „*prin conlucrarea Persoanelor treimice, omul este destinat libertății*”.²¹ „*Prin Cristos, credinciosul poate și trebuie să se apropie de Dumnezeu cu aceeași libertate și încredere ca și Cristos de Părintele divin*”.²²

Lucrul acesta este evidențiat și în epistolele pauline în care se detașează clar ideea că Hristos Domnul nu ține numai pentru Sine dreptul de filiație, ci îl împarte cu credincioșii pe care-i dorește frați ai Săi. El devine pentru credincios un frate mai mare, dar vrea totodată, să se constituie și într-un model pe care trebuie ca cel credincios să-l imite parcurgând și el aceeași cale a ascultării desăvârșite de Părintele ceresc.

Hristos Domnul ca Fiu primește totul de la Tatăl deschizând, în același timp, pentru cei credincioși calea unei noi și sporite relații cu Dumnezeu, iar Duhul Sfânt descoperindu-le noua lor stare, din interior, fiind El însuși strigătul ființei umane care-i zice: „Ava” adică Tată.

Cuvântul întrupat nu anulează revelația pregătitoare a Vechiului Testament, ci o desăvârșește. Revelația lui Dumnezeu în Hristos reprezintă împlinirea acțiunii revelatoare a lui Dumnezeu în istoria mântuirii. Acest adevăr este afirmat și de către Pr.Prof. Dr. Eduard Ferenț când spune:

„Hristos, prin cuvintele și faptele Sale, prin semnele și minunile Sale, dar în chip deosebit prin moartea și învierea Sa glorioasă și prin trimiterea Duhului Sfânt ca rod al vieții și al fericitei Sale pătimiri, desăvârșeș-

19 S. Thomas, *In Ioannem*, 14, I. 2, n. 4.

20 DV 4: EV 1/875.

21 Petre Semen, „Revelarea persoanelor treimice și a lucrării lor în cărțile biblice”, *Sfânta Treime Izvorul și temelul Unității Creștine*, *Dialog Teologic*, Revista Institutului Teologic Romano-Catolic, Iași, Editura Presa Bună, 2000, Anul 3, Nr. 5, p. 23.

22 M. Maggioni, *Experience spirituelle dans la Bible*, în *Dictionnaire de la vie spirituelle*, Paris, Ed. S. De Fiores, F. Gafi, Cerf, 1987, p. 407.

te „Realitatea existenței lui Dumnezeu”.²³ Mai mult, el continuă spunând: „Revelarea Tatălui în Cristos Isus prin opera Duhului Sfânt, ne face părtași ai vieții treimice”.²⁴ Revărsarea Duhului în inimile ucenicilor, după împlinirea actului mântuitor de către Fiul, avea pe de o parte, darul de a le reaminti și de a-i face să înțeleagă pe ucenici faptele lui Isus, iar, pe de altă parte, avea menirea de a stabili un nou raport al omului cu Dumnezeu și de fapt cu toate Persoanele Sfintei Treimi.

Din epistola către Romani, apare în mod special ideea că, prin jertfa lui Hristos și datorită și Duhului, omul ajunge la o nouă viață, la un nou raport cu Dumnezeu conceput ca Părinte iubitor al tuturor celor care-L măriurisc pe Hristos ca Fiul al Său. Credința creștinului este aceasta: în toate și peste toate nu există decât un singur Dumnezeu Tatăl, un singur Cuvânt, un singur Duh și o singură mântuire pentru toți aceia care cred în Dumnezeul Unic și Întreit. De aceea a-L cunoaște pe Fiul înseamnă a-L cunoaște pe Tatăl. Dar această cunoaștere are loc numai prin Duhul Sfânt.

În Sfânta Scriptură, obișnuita prezentare a Persoanelor Sfintei Treimi este: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Există însă și o altfel de prezentare ca: Tatăl, Duhul Sfânt și Fiul. (1Petru 1:2), Fiul, Tatăl și Duhul Sfânt. (2Corinteni 13:14) și Duhul Sfânt, Fiul și Tatăl. (1 Corinteni 12:4-6.), fiind și această prezentare un indiciu asupra egalității persoanelor dumnezeiești. Duhul este garantul și instrumentul prezenței lui Hristos în istoria și în misiunea Bisericii. Hristos inspiră, însuflețește și sfințește Biserica Sa prin Duhul Sfânt.

Dacă răscumpărarea începe de la Tatăl prin Fiul în Duhul Sfânt, mântuirea personală, ca restaurare și ca sfințenie, începe cu Persoana Duhului Sfânt, care vine cel dintâi în inima omului, pregătind cale de intrare și loc de odihnă lui Isus nedespărțit de Tatăl. Astfel, afirma Pr. Prof. Isidor Mărtincă: „Spațiul uman devine loc de întâlnire a Persoanelor Sfintei Treimi, Templul Duhului Sfânt, căci Duhul pregătește acest loc”.²⁵

Duhul Sfânt este de asemenea „garantul filiației divine”: „Căci toți cei ce sunt călăuziți de Duhul lui Dumnezeu sunt fii ai lui Dumnezeu”. (Romani 8: 14) Isus Hristos rămâne prezent și actual, după Înălțarea Sa la cer, în

23 Eduard Ferent, *Dumnezeul cel viu, unic în ființă și întreit în persoane*, Iași, Editura Presa bună, 1997, p. 208.

24 *Ibidem*, pp. 208-209.

25 Isidor Mărtincă, *Dumnezeu Unul și Întreit*, București, Editura Universității din București, 1999, p. 141.

și prin Duhul Sfânt, pe care îl trimite să împărtășească lumii, ceea ce Pr. Prof. Isidor Mărtincă numea „*roadele împăcării cu Dumnezeu*”, adică „*darurile Împărăției lui Dumnezeu*”.²⁶ Lucrarea de evanghelizare este o lucrare a lui Dumnezeu, de aceea a fost numită „*Misio Dei*”. Ca urmare, întreaga Biserică este chemată să participe la această misiune. În concluzie, sublinia Vasile Talpoș și Daniel Mariș:

Noi putem fi siguri de succes, deoarece Dumnezeu face lucrarea. În mod cert, lucrarea de evanghelizare nu trebuie evaluată prin prisma rezultatelor și a succesului. Apoi, Biserica trebuie să se angajeze în această lucrare de evanghelizare prin servii ei, care poartă responsabilitatea îndeplinirii acestei lucrări (Ezechiel 33:7-8).²⁷

În această lucrare de evanghelizare este deosebit de importantă și lucrarea Duhului Sfânt. Prezența Duhului Sfânt poate fi observată în toate lucrările de evanghelizare. (Matei 28:18-20; Fapte 2:4). De fapt, manifestarea prezenței lui Dumnezeu pe pământ a fost asigurată întotdeauna de Duhul Sfânt. Acest lucru oferă creștinului încredere, încrederea că în această măreață lucrare la care Dumnezeu l-a chemat nu este singur.

Creștinii, ca unii care au fost răscumparați de Hristos, au datoria de a se implica în reabilitarea celor căzuți. Această lucrare este costisitoare, anevoioasă, dar trebuie să constituie una din misiunile principale ale Bisericii. După cum remarcă și Augustin:

Eliberarea omului din păcate și aducerea lui pe calea îndreptării, a restabilirii chipului lui Dumnezeu în el, spre a putea dobândi iertarea, înnoirea, sfințirea, mântuirea și viața cea veșnică, este o lucrare foarte anevoioasă și de lungă durată și ea se realizează prin harul lui Dumnezeu primit prin sfintele Taine ale Bisericii și prin săvârșirea faptelor bune.²⁸

Această ultimă afirmație, legată de săvârșirea faptelor bune în vederea eliberării omului de păcate și a reabilitării lui, pare să intre în conflict cu o altă afirmație făcută tot de Augustin în care spunea: „*O refacere, reabilitare,*

---

26 *Ibidem*, p. 142.

27 Vasile Talpoș & Daniel Mariș, *Evanghelistism Biblic*, București, Editura Universității din București, 1996, p. 90.

28 Sf. Augustin, *Confesiuni 64*, trad. de Prof. dr. Docent Nicolae Barbu, Introd și note de Pr. Prof. Dr. Docent Ioan Rămureanu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1985, p. 15.

*a omului căzut nu este cu puțință decât prin har. Dacă n-am putut să ne facem, cum am putea să ne refacem?*²⁹ Din aceste afirmații s-ar putea desprinde ideea potrivit căreia, răscumpărarea, reabilitarea omului este posibilă atât prin harul lui Dumnezeu cât și prin faptele omului. La o studiere mai atentă a teologiei lui Augustin însă, se poate remarca faptul că nu aceasta a fost intenția lui când a vorbit despre faptele bune. Acestea, faptele bune, nu sunt decât o manifestare firească, normală a celor credincioși, o expresie a mulțumirii celor credincioși față de prețul nespus de mare al răscumpărării, reabilitării, pe care Hristos l-a plătit pentru om.³⁰ Nu întâmplător afirma Augustin:

Diavolul înșală pe oameni în două feluri: prin nădejde și prin deznădejde. După ce omul a căzut în păcat, diavolul îl împinge la deznădejde prin frica de dreptatea dumnezeiască; iar înainte de a păcătuii îl încurajează la săvârșirea păcatului prin nădejdea îndurării dumnezeiești. Astfel, preciza în continuare Augustin atrăgând atenția într-un mod special celor care se complac într-o trăire necorespunzătoare; După păcat, nădăjduiește în îndurarea lui Dumnezeu, înainte de păcat, teme-te de dreptatea Lui.³¹

Celor răscumpărați, dorind să le readucă aminte de misiunea principală a lor, ca parte integrantă a Bisericii, le recomanda: *„Nu trebuie să deznădăjduim de cei păcătoși, ci trebuie să ne rugăm mai stăruitor pentru ei, ca să se întoarcă la Dumnezeu. Aceasta, întrucât numărul sfinților se înmulțește întotdeauna din numărul păcătoșilor”*.³²

Misiunea Bisericii nu se poate deci concepe doar ca un transfer de cultură și civilizație occidentală în alte spații geografice, ci ea trebuie înțeleasă efectiv în esența ei, aceea de evanghelizare și reabilitare a oamenilor căzuți spre a înțelege și trăi în comuniunea cu Dumnezeu Tatăl, Fiul și prin Duhul Sfânt.

Misiunea Bisericii³³, printre care este și aceea de reabilitare a oamenilor căzuți, depinde astfel de înțelegerea naturii Bisericii. Prin natura sa,

29 Sf. Augustin, Citat preluat din: Nicolae Moldoveanu, *Hristos Crucea*, Meditații duhovnicești la 1 Corinteni, Deva, Editura Comorile Harului, 2002, p. 586.

30 vezi 1 Corinteni 6:19-20.

31 Sf. Augustin, Citat preluat din: Nicolae Moldoveanu, *Hristos Crucea*, Meditații duhovnicești la 1 Corinteni, Deva, Editura Comorile Harului, 2002, p. 350.

32 *Ibidem*, p. 122.

33 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Biserica lui Dumnezeu, sursa unui Râu al Vieții și al Vindecării”, în *Argeșul ortodox*, Curtea de Argeș, anul XI, nr. 564, 2012, p. 5.

aceea de comuniune între Dumnezeu-Treimea de Persoane și oameni, Biserica este misionară, și își poate îndeplini misiunea încredințată, pentru că ea este însăși această extensie peste veacuri și în toată lumea a acestei comuniuni.

„În ordinea creației lui Dumnezeu, interioritatea și exterioritatea participă împreună la valoarea umanității, iar prin păcatul care corupe sunt afectate amândouă și în primul rând sufletul”.³⁴ Astfel, sublinia în continuare Blocher, „În Isus Hristos, Fiu și chip noi suntem redați propriei noastre umanități, suntem chipuri veridice ale Creatorului nostru și mai mult decât imagini: fii în Fiul, prin legătura unui Nou Legământ”.³⁵

Viața umană nu atinge, prin urmare, plenitudinea decât în comuniune. De reținut că această comuniune în cadrul comunității nu desfințează individualitatea omului. Întâlnirea cu celălalt este cea care permite interiorității să ia cunoștință de ea însăși. Libertatea umană nu este lipsită așadar de responsabilități personale. Din păcate, remarca Larry Crab: „*Tânjim după trăirea bucuriei pentru care am fost creați, dar o căutăm cu toții cât mai departe de Dumnezeu*”.³⁶

Dorind să se bucure din plin de libertatea avută, omul a ajuns coșleșit de mulțimea lucrurilor materiale care l-au făcut să piardă din vedere însemnătatea unui creștinism autentic. Toate aceste lucruri materiale, pe care datorită libertății avute omul le-a strâns cu atâta ardoare, au ajuns să-l împiedice pe om să-și îndeplinească responsabilitățile avute. De reținut însă că: „*Oricât de atrăgătoare și frumoase ar fi lucrurile lumii, pentru creștin sunt o povară și-l împiedică în mersul lui spre Împărăția luminii veșnice. Sunt greutăți atârinate de aripile credinței lui care-l fac să nu mai poată zbura*”.³⁷

Din păcate, prea mulți din cei ce invocă libertatea avută consideră că **simplică participare la slujbele Bisericii și afirmarea religiozității sunt suficiente. În realitate toți aceștia sunt lipsiți de dragostea și consacrarea față de Dumnezeu.** „*De câte ori nu se întâmplă ca religiozitatea noastră să fie numai o chestiune de obișnuință, ceva prin care trecem numai la suprafață, care nu ne schimbă înlăuntru, care nu ne face să sporim duhovnicește și nu ne poartă înspre viața cea veșnică în Dumnezeu*”?³⁸ Prin urmare, sublinia Sf. Gherman

34 Henri Blocher, *Revelația originilor*, Cluj-Napoca, Editura Pelegrinul, 2009, p. 79.

35 *Ibidem*, p. 85.

36 Larry Crabb, *Schimbare lăuntrică*, Cluj-Napoca, Editura Peregrinul, 2008, p. 59.

37 Nicolae Moldoveanu, *Picuri din apa vieții*, Deva, Editura Comorile Harului, 1999, p. 327.

38 Sf. Serafim Rose, www.razbointrucuvant.ro/sfantul-serafim-rose-si-privirea-atintita-spre-patria-cereasca/. Septembrie 02, 2008. (accessed Martie 04, 2013).

din Alaska: „Să începem cel puțin să ne luptăm cu lanțurile patimilor meschine și să ținem minte că adevărata noastră casă nu este aici, ci în ceruri. Să ne croim calea spre patria noastră cea cerească”.³⁹

W. Vischer spunea: „Omul este precum ochiul creației, căreia Dumnezeu vrea să-i reveleze slava Sa”.⁴⁰ Prin urmare, simpla îmbunătățire a vieții nu este mântuire, deși mântuirea îmbunătățește întotdeauna viața oamenilor. Pentru aceasta, Hristos spune: „Dă-mi totul. Nu vreau o anumită parte din timpul tău, din banii tăi sau din lucrul tău. Eu te vreau pe tine. Eu nu am venit ca să chinui eul tău natural, ci am venit să-l omor. Jumătățile de măsură nu sunt de nici un folos”.⁴¹

În concluzie, se poate spune ceea ce Henri Blocher evidențiază atât de bine: „Curiozitatea începutului continuă să sălășluiască printre oameni. Și aceștia nu renunță la căutarea originii. S-ar fi putut crede că „șocul viitorului” va schimba această orientare și că, adoptând atitudinea „prospectivă”, omul modern va fi interesat doar de viitor”.⁴²

În timp ce Aristotel explica devenirea lucrurilor privind către sfârșitul lor, în mod surprinzător, perspectiva modernă se întoarce către origini. Bonhoeffer ajunge chiar să spună că: „Opera vieții rămâne moartă în fapt, atâta vreme cât îi lipsește libertatea”.⁴³ Viața nu poate fi concepută, așadar, decât atunci când ea se împlinește într-o făptură liberă. „E vorba de o adevărată recuperare a trecutului, spunea Mircea Eliade, ba chiar a trecutului „primordial”, recuperare prin care omul „se apără împotriva terorii istoriei contemporane”.⁴⁴

De remarcat faptul că, „niciuna din făpturile menționate în Genesa nu împărtășește privilegiul umanității, de a fi creată după chipul lui Dumnezeu. Singur omul este chipul lui Dumnezeu, iar această singularitate îl desemnează ca fiind creatura aleasă”.⁴⁵ „Omul nu este pur și simplu un produs întâmplător al unui mecanism orb, sau un produs secundar sau

39 Sf. Gherman din Alaska, www.razbointrucuvant.ro/2008/09/02/sfantul-serafim-rose-si-privirea-atintita-spre-patria-cereasca/. Septembrie 02, 2008. (accessed Martie 05, 2013).

40 W. Vischer, citat de Karl Barth, *Dogmatique III*, 1, Geneva, Labor et Fides, 1960, p. 207.

41 C.S. Lewis, *Creștinismul redus la esențe*, Societatea Misionară Română, Wheanton, Illinois, U.S.A., 1987, p. 136.

42 Henri Blocher, *Revelația originilor*, Cluj-Napoca, Editura Pelegrinul, 2009, p. 11.

43 Dietrich Bonhoeffer, *Schaffung und Fall*, Munchen, Chr.Kaiser Verlag, 1968, p. 40.

44 Mircea Eliade, *Aspecte ale mitului*, trad. Paul G. Dinapol, București, Editura Univers, 1978, p. 129.

45 Henri Blocher, *Revelația originilor*, Cluj-Napoca, Editura Pelegrinul, 2009, p. 73.

un deșeu rămas în urma procesului de prelucrare. El este un produs al lui Dumnezeu, proiectat în mod expres”.⁴⁶

Omul se definește așadar în raport cu Dumnezeu, Creatorul și Răscumpărătorul său, fiind o reflectare a slavei Sale aici pe pământ. Originea naturii umane îi oferă omului o libertate totală⁴⁷ dar și responsabilități deosebite.

De reținut că neexercitarea libertății precum și lipsa de asumare a responsabilităților este o negare a dimensiunii fundamentale a naturii umane și astfel, o negare a propriei umanități. Un Dumnezeu care a putut să facă o ființă atât de minunată cum este omul, este într-adevăr un Dumnezeu mareș. Cu toate că Dumnezeu este cel care i-a conferit omului chipul Său, ține de om dacă acesta recunoaște sau nu existența lui Dumnezeu și lucrarea Lui.

Bibliografie:

- Berkhof, Louis, *Reformed Dogmatics*, Grand Rapids, Mich, Eerdmans, 1932.
- Blocher, Henri, *Revelația originilor*, Cluj-Napoca, Editura Pelegrinul, 2009.
- Bonhoeffer, Dietrich, *Schaffung und Fall*, Munchen, Chr.Kaiser Verlag, 1968.
- Conciliul Vatican 2, *Decretul despre activitatea misionară a Bisericii*, Ad Gentes, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 2000.
- Crabb, Larry, *Schimbare lăuntrică*, Cluj-Napoca, Editura Peregrinul, 2008.
- Der Dreieine, *Anfang und Sein, Die Struktur der Schopfung*, Christians Verlag, Stein am Rhein, Schweiz, 1971.
- Eliade, Mircea, *Aspecte ale mitului*, trad. Paul G. Dinapol, București, Editura Univers, 1978.
- Erickson, J. Millard, *Teologie creștină 2*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 1998.
- Ferenc, Eduard, *Dumnezeul cel viu, unic în ființă și întreit în persoane*, Iași, Editura Presa bună, 1997.

46 Millard J. Erickson, *Teologie creștină 2*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 1998, p. 45.

47 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Religious liberty – a natural human right”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Ganoune Diop, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (coord.), Les Arsc, France, Editions IARSIC, 2015, pp. 595-608.

- Hanry E. Jacobs și A.W. Haas, *The Lutheran Encyclopedia*, New York, Charles Scribner's Sons, 1899.
- Hodge, *Systematic Theology*, Vol. 1, Grand Rapids, Wm.B. Eerdmans Publishing Co. 1952.
- Lewis, C. S., *Creștinismul redus la esențe*, Societatea Misionară Română, Wheaton, Illinois, U.S.A., 1987.
- Maggioni, M., *Experience spirituelle dans la Bible*, în *Dictionnaire de la vie spirituelle*, Paris, Ed. S. De Fiores, F. Gafi, Cerf, 1987.
- Mărtincă, Isidor, *Dumnezeu Unul și Întreit*, București, Ed. Universității din București, 1999.
- Moldoveanu, Nicolae, *Hristos Crucea*, Meditații duhovnicești la 1 Corinteni, Deva, Ed. Comorile Harului, 2002.
- Moldoveanu, Nicolae, *Picuri din apa vieții*, Deva, Editura Comorile Harului, 1999.
- Parente, Pietro; Piolanti, Antonio și Garofalo, Salvatore, Milwaukee, Dictionary of Dogmatic Theology, Bruce Publishing Co, 1952.
- Q.S.F.Tertulianus, *De baptismo* 6, SChr 35, Paris, Cerf, 1952.
- Rotaru, Ioan-Gheorghe, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 264-270.
- Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Religious liberty – a natural human right”, *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Ganoune Diop, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (coord.), Les Arsc, France, Editions IARSIC, 2015, pp. 595-608.
- Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Biserica lui Dumnezeu, sursa unui Râu al Vieții și al Vindecării”, în *Argeșul ortodox*, Curtea de Argeș, anul XI, nr. 564, 2012, p. 5.
- Semen, Petre, *Revelarea persoanelor treimice și a lucrării lor în cărțile biblice*, Sfânta Treime Izvorul și temelul Unității Creștine, Dialog Teologic, Revista Institutului Teologic Romano-Catolic, Iași, Editura Presa Bună, Anul 3, Nr. 5, 2000.
- Sf. Augustin, *Confesiuni* 64, trad. de Prof dr. Docent Nicolae Barbu, introd. și note de Preot Prof. Dr. Docent Ioan Rămureanu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1985.
- Sf. Irineu, *Contra ereziei lui Hermogen*, 45, 1, în *texte und Untersuchungen*, Leipzig, 1930.

- ♦ Sf.Gherman din Alaska, *www.razbointrucuvant.ro/2008/09/02/sfantul-serafim-rose-si-privirea-atintita-spre-patria-cereasca/*. Septembrie 02, 2008. (accessed Martie 05, 2013).
- ♦ Sf.Serafim Rose, *www.razbointrucuvant.ro/sfantul-serafim-rose-si-privirea-atintita-spre-patria-cereasca/*. Septembrie 02, 2008. (accessed Martie 04, 2013).
- ♦ Talpoș, Vasile & Mariș, Daniel, *Evangheliism Biblic*, București, Editura Universității din București, 1996.
- ♦ Talpoș, Vasile, *Studiu introductiv în Legea, Istoria și poezia Vechiului Testament*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1999.
- ♦ Vischer, W., citat de Karl Barth, *Dogmatique III*, 1, Geneva, Labor et Fides, 1960.